

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
ABONAMENTELE SE FAC
NUMAI PE UN AN

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
Emil Maur, Aneta Dimitriu-Tepeș, S. Hortopan, Leontin Iliescu, Neeli Cornea,
Maria Al. Hina, N. Ținc, Const. A. I. Ghica, Cornel Scurtu, etc.

ANUNCIURI
LINIA PE PAG. 7 și 8
BANI 20

UN ATAC AL ALPINILOR PE FRONTUL AUSTRO-ITALIAN.

Povestiri misterioase

Aeronava fantomă

de BODO WILDMERG

Marile aeronave Anastasius Kraul era gata să înceapă călătoria cu noua sa aeronavă, trecând peste marea de Nord către Suedia.

Localul ales pentru ascensiune se afla pe malul unui lac. O mulțime, de vro câteva mii de capete, năvălita din cer și din localitățile învecinate, mișcarea neagră, pe plaja de nisip galben albicios. „Kraul-ul” — astfel fusese numit dirijabilul, în cinstea constructorului și conducătorului său. — intrase, după vestirile presei, — toate calitățile excepționale, cari atrăseră atenția publicului aerian de lui Zeppelin, Santos Dumont și de la Vaux.

Involisul balonului de culoare deschisă strălucea în lumina solară a unei neobișnuit de blajine dimineți, pământul de primăvară, ascundea în interiorul usorului său schelet de aluminiu, peste o duzină de baloane, cu gaz aerian.

La fiecare din marginile dirijabilului se afla o mică gondolă cu câte un motor Daimling, iar pe de asupra, la vârfurile extreme ale țigărel, câte o helice. — astfel, că ai fi putut compara totul și cu un pește, cu două cozi înfățișătoare. De la o gondolă la cealaltă, țigărea o putea îngușta cu bordul înalt, punte, care se lărgea spre mijloc, — cam pe acolo, unde e obiceiul să se înconjoare burta țigărilor senape, cu o bandă copie. Aici se aflau așezate instrumentele, meriudele și balastul. O mânășă, care stătea sub acoperișul — umbrelă de sub burta balonului, iulesca aeronaviilor să scrie, sau să mănușească neole, după plăcere, sau nevoie.

Pe la orele 11, trebuiau delegați frânghiele, Anastasius Kraul se afla singur pe bordul dirijabilului său și se plimba încet, încet, în sus și în jos, pe puntea îngușată. Obrăzii lui slabi și arămii erau îndreptați spre mulțime, având o expresie înălțată și ironică.

„In cinci minute, unsprezece!” murmură Anastasius, ca pentru sine. „Va să zică, tot s'a temut, bietul diavol! Nu l-a pot viza, ghem de nervi, ce este!”

Toamna când voia să dea porunca: „dați drumul!” văzu cum un om de statură înaltă își face loc prin mulțime, cu gesturi grăbite și aprige.

„Mă rog, lăsați pe domnul să treacă!” strigă Anastasius Kraul, cu vocea sa ascuțită și metalică, care părea că toc cu un excit oniric al mulțimei.

„E tovarășul meu de dram!” — „E frumos din partea ta, Wolf, că ai venit!”

Înainte de a se fi îndreptat spre aeronaut, lunganul sosit, se uitase îngrijorat spre cerurile mai apropiate din jurul lui. În slăbit, dănsul descoperi pe un domn mărunțel, cu o barbă neagră și ochi te priveau bine dispuși înaintea lor lunganul se îndreptă spre cel căutat și începu să vorbească cu el. „Vă rog, iubite domnule doctor, nu uitați, cumva, să pomeniți la „Știrile mondiale”, că eu scriitorul Wolf Gilmar, m'au asociat la călătoria dirijabilului, peste marea de Nord.

„Cu plăcere, domnule coleg”, răspunde bărbosul.

„Dară imi dați voi însă să vă întreb și despre ce anume ați scris d-voastră?”

„Lucrări de rău, — ca volanul, Vrie, safire negre, nurele...”

„Mulțumesc! Va fi de ajuns”. Reporterul stenografică ceva în cartoful său de însemnări.

„Și acum, noroc mult, domnule Wilmar! Parlan: Gilmar!”

Ei își străuseră mâinile, sentințându-le, și scriitorul se urcă pe puntea balonului.

Imediat după aceasta, auriu seantefactorul peste monstru începu a pluti și a se ridica, încet, încet în elementul său albastru, în nesfârșitele strigăte de „ură!” ale privitorilor însofitei patriotice.

Dirijabilul mergea cu repeziunea unui tren accelerat peste suprafața lătină și întunecoasă a lacului, și dispăru, curând, din ochii mulțimei agitate. Wolf Gilmar, care nu mai lăsa parte, nici când la o călătorie aeriană, avea impresia că pământul și toată mișcarea neagră de oameni, cu fețele scrânte în sus și în jos, și un mormânt de sub picioare, pe lângă balonul, părea că nu se înalță de loc.

Dar deodată, toate fețele acele arătate, păsările aruncate în aer, cununa de pădure, care înconjură istorica scenă, cu tăcerea și nepăsătoare, toate la odată, dispăraseră în nimic, și Wolf privea în jos, pe o oglindă mare de sticlă neagră, care se scufunda sub el, mereu se scufunda, ca scufunda.

„Acuma e locul” zise Anastasius, către dânsul. Wolf trebui să-și întoarcă ochii. De abea acum începea o senzație de amețenie.

„Kraul-ul” trece în șor, zăușul, cu o viteză de 60 până la 70 chilometri pe oră. Kraul micșorează puțin înălțimea inițială, imediat ce dirijabilul eștie din hătina privitorilor mulțimei de oameni.

Totul mergea mărunțel, iar aeronautul se putea interesa, de acum, mai de aproape, de prietenul său, care stătea în mânășă din mijlocul platformei ovale, și își rezema capul, buimăcit de amețenie, cu amândouă mâinile.

„E dragut că ai venit Wolf! Ințeleșă, n'ași fi crezut-o din partea ta.”

Am ținut-o de palatră de cafeana, de tiradă de literat”. El așeză prietenește, mâna sa vănoasă și caldă, pe umărul lui Gilmar. „De acum încolo, te vei obișnui și tu cu oceanul aerian. Călătoria, îți va fi o frumoasă amintire, pentru anii de mai târziu.”

Wolf Gilmar ridică capul. El înălță prietenului său, o față puțină. „L'ai văzut pe Aladar Munkwitz? va publica faptul la „Știrile mondiale”. Astfel, poate, că nu-mi voi fi scris cărțile, cu totul, de zeaba.

„Numai pentru atâta ai riscat călătoria?”

„Din care altă cauză, Anastasius? — O dacă ai ști — ce noapte am avut? N'ași vrea s'o mai retrăiesc a doua oară. Dar, de dimineață, hoțărârea mea era nestrămutată. Trenurile nu fost prea încălzite, altfel ași fi venit aici, mai din vreme. Da, Kraul, vreau, și trebuie să ajung celebru și pentru că la treizeci și cinci de ani sunt, încă, un literat necunoscut, darința trebuie să mi se implinescă, pe calea asta. Cu conștiința, că acum se vor cuti volimțele mele, pot muri liniștit!”

„Cine vorbește de moartea Wolf? Ne vom relatare veselii, tu vei cobori din gondolă și te vei găsi celebra. Decemdată însă, bucură-te de aerul acesta curat, — așa aer n'au gustat încă plămâzii tăi!”

„Știu că nu ne vom mai reîntoarcecel Eu, cel puțin, nu voi mai vedea Berlinul!”

„Tu te gândești la Setero și la toți predecesorii lui? Aceștia au fost victimele progresului, — astăzi însă, ești mai sigur pe bordul „Kraul-ului” decât în expresul Paris-Constantinopol.”

„Dar Andre s'a mai reîntors?”

„Măi nebunule! — pe atunci, doar nu era rezolvată încă problema cărmecii balonului!”

„Trebuie să mai existe, însă, și alții cari au dispărut pe vegăcie!”

„Na, după cât știu. Dar, stail — Mi-amintesc un ruz în care a fost vorba, fără îndoială, de un rise mare, de o încercare de zăpa care m'ași da, îndărăt și eu, cuprins de groază, — chiar astăzi încă. Îți amintești tu numele Djekni?”

„Tu știi că eu nu cetesc în ziare decât „criticile teatrale” și rubricau: „Din domeniul artei”.

Așa, dar: Navigatorul aerian, boe-

mul american Ivan Ebenetzer Djekni a făcut, acum câțiva ani, încercarea îndrăznească de a trece, în balon, oceanul Atlantic. S'a ridicat în Newfoundland și spera să aterizeze, peste câteva zile, la coasta irică.

De atunci, nu s'a mai auzit nimica despre dânsul. Cu câteva săptămâni mai în urmă, un vapor găsi și pesceni de pe mare, gondola balonului, balon care avea de altfel, forța învechită a unui glob și era înzestrat cu aparate de direcție și cărmă, foarte neperfectionate. Frânghiile erau tăiate. Ce s'a făcut cu balonul în sine și cu îndrăznețul aeronautil, nu ne-o spune istoria. Dar toate acestea, în curând, nu vor mai conta, de lucruri adevărate. Vino și te întărește puțin, și apoi, mai obișnuiește-te și cu privitul în adâncime.

„Uită-te la suprafața asta licăitoare peste care trecem acum. — e lacul Ukar. Ce frumos il înădărează zăușul ăsta roditor!”

Wolf se liniștise cu totul. El privea pământul primăvarațec, care părea că își înalță spre dânsul, din adâncimi nemărginite, respirația mireasmă.

„Va trebui să ne ridicăm într-o pătură de aer, mai înaltă”, observă Anastasius, după un răstimp. „Vântul își schimbă direcția, tot mai mult, spre est.”

Eu n'ași vrea să-mi consum proviziua de benzină, în mod prea ușuratic. Poate găsim, la câteva mii de metri mai sus, un curent, care să ne fie, mai favorabil.”

„Tu vrei să urci și mai sus, mai departe de pământ?” bălbăi Wolf cu buze ce păleau.

„Vezi colo la nord, peretele cea cenușia de ceată? Pe marea de nord, și pe de asupra ei, pare a fi vreme rea. Trebuie să trecem peste marea asta cenușie de nori. Acum liniștește Wolf, — te vei reîntoarce tu, iar, la mult iubitul tău pământ!”

„Da, mă voi reîntoarce la pământ” mormăi Gilmar pentru sine, cu un glas, și gâgăș și profund.

Navigatorul aerian nu-l auzi. Mănuile sale serveau aparatul de direcție. Balonul își ridică partea din față, de parcă ar fi vrut să se așeze în vârful picioarelor. Se înălță cu capul înainte, ca un erup, care vede înălțând la suprafața lacului, o pradă bună.

Îngrozit, Gilmar se apucă cu mâinile sale de balustrada și se ținu cu toată puterea. Pozeaua luase, sub picioarele lui, o poziție înclinată, verticală. O amețenie urgătoare îl cuprinsese, în timpul acesta „Kraul-ul” se ridică ca o săgeată în sus reluându-și, în slăbit încăși poziția orizontală.

Fără să fi fost aruncat balastul, ci numai prin puterea cărmecii, balonul se înălțase cu câteva mii de metri mai sus. Aici domnea un frig pătrunzător. Totuși Gilmar se simțea mai bine. Aerul, extra oxidat și curat și proaspăt, îi dăduse o înălțare. El îndrăzni să privească peste bord și văzu plutind de desubțai balonului o masă, albă cenușie de apă, pe care părea că lungea, învânoasă, nebulă, un monstru de baloane.

„Ce-i asta? întrebă dânsul mereu, încă cu capul puțin buimăc. — O baloană în marea de Nord?”

„Asta încă nu-i marea de Nord. Sunt nori, iar peștele albastru — necru de jos e numai undra „Kraul-ului” nostru. Vezi, peștele înșată tot atât de repede pe cât stăruim și noi!”

„Unde ne aflăm, dar?”

Acum, tocmai de asupra localității Hoff. De altfel, nu sunt nici a căm încă desful de mulțumit cu vântul. Ne îndreptăm, prea puțin

Iubire asfințită

*Iubirea noastră-i asfințită, de ce dar iarăși imi mei scrii?
Azi inimile ne sunt moarte iar sufletele sunt pustii...
De ce mai turburi pacea tristă a unui suflet chinat?
Tu n'ai să știi nici când amarul și nici să știi ce-am suferit.
Am crezut că ultima scântec a unei vieți de nenoroc
Să mi-o potrec în desfătare, să sting din suflet orice foc;
Să uit că am fost sortită poartă, să serb otrava cea mai rea.
De mi-ai putea ste ege taina, de-ai ști durerea crudă-a mea.
De-ai ști tu cât de greu m'apasă povara depărării acum
Și cât de trist mă poartă gândul pe urma visului nebun;
De mi-ai vedea păburăa feții și ochii mi arși de suferinți,
De nfiararea de suieștei, de dorul ochilor caminti.
O grea durere mă arde în suflet că mi ne-om mai vedea nici când;
Sortita fost iubirea noastră să se cufunde în mormânt.
Ce-mi pasă dacă, poate astăzi m'ai blestema tu cel visat,
Atâția ani, atâtea reacuri cu nfrigurare asteptat...
Ce sunt de vină dacă imi cere soarta viața prea curând?
In cea din urmă clipă a vieții pe tine te-oi purta în gând.
Ce-ți pasă tie dacă altul azi imi sărută gura mea?
Dece să plângi când ai dorit-o, când tu ai vrut să fie așa?
Vreau să te văd acum, vreau să mă uiti, să nifi ce-a fost,
Să uifi povestea noastră tristă, povestea noastră fără rost...
Din tota noastră fericire inelul numai ti-a rămas,
Cu el vei retrân trecutul, în orice zi, la orice pas;
Ti-o aminti oricând povestea unor copii din alte vremi
Și vei cere în nopți stînghere trecutul iarăși să rechemi.
Atunci o roce vldurată dintr'un mormânt adănc, pustiu,
Își va răspunde: «E zadarnic, veniși, streine, prea târziu»...*

Aneta Dimitriu-Tepeș.

spre stânga și eu voiam să aterizez, doar, la Stockholm. Sunt așteptat acolo."

„Să urcăm și mai sus?! Te rog, nu mai urca „Kraul"! Te conjur, pe prietenia noastră, te conjur, Anastasius! Am avut astăzi noapte un vis atât de îngrozitor! Două păsări negre, uriașe cu ochii ca jărătecul, s'au năpustit asupra mea. Doamne! Iată-le, au și venit! — au și venit!

Aeronautul ridică ochii și... cât pe aci, să trăsără și dânsul. În fața negurilor albicioase de nori, pluteau conturați în linii precise, două păsări uriașe și întunecoase pe care, fondul luminos, le făcea să pară și mai mari și mai negre, decât erau în realitate.

„De sigur, un caz curios. Wolf! Dar de ce să-ți fie frică. Sunt doi vulturi de mare. Poporul le spune vulturi de găste. Numele ăsta nu cuprinde de sigur nimic demonic. Ei locuiesc încă pe stâncile insulei Wolf, iar furtuna de est trebuie să fi înaripat părăsirea asta, așa că vrea să ne facă, acum, o vizită de rigoare.

„Se îndreaptă spre noi! Vor rupe învelișul balonului!"

„Asta trebuie să o fi citit undeva în Jules Verne. Fii însă cu totul liniștit Wolf, învelișul balonului meu n'are grijă de ciocurile lor. Și chiar, dacă le-ar reuși așa ceva, tot mai rămân de desupt cele 19 balonașe de gaz. Invelișul lor e și mai tare. Mi-amintesc acum că și „Idea", — astfel se numea balonul dispărutului Pjekni —, avea un înveliș extraordinar de rezistent, de altfel, singurul privelegiu cu care se putea lăuda.

La pronunțarea numelui de mai sus, Wolf se cutremură. Imediat, apoi dânsul strigă cu vocea stridentă, „Ne atacă!"

Rotățiunile helicei scilpitoare, păreau că ațâță pe cei doi vulturi de mare. De sigur, că ei socoteau helicea drept o vecinosecută pasăre strălucitoare, drept un intrus îndrăsnit. Ei se aruncară turbăți asupra helicei. Întâi se năpusti masculul, pentru că sfărâmat imediat de o isbitură a helicei, să cadă în adâncimea norilor. Cu un țipăt nepământesc, perechea vulturului se repezi asupra neicășului. Dar și cu aceasta se sfârși imediat, atât numai că trupul încă trăscurit al pasărei, se încurcă în legăturile dintre helice și cârmă și rămase atârnat acolo.

„Fatalitate!" strigă Kraul. „Acolo nași vrea să mă azăț. Ne vom întoarce, însă cu vârful nordic spre sud.

El apucă mânerul cârmei, dar cârma nu voia să execute comanda după o scurtă cercetare el constată că trăngă a de comunicație se încercase în jurul vulturului și se prinsese că... cu acesta, în fevile de afumic.

Kraul restă un blestem. Apoi se aplecă și începu să arunce jos sacii de nisip.

„Doar n'ai să te urci și mai sus?!" „De sigur! Trebuie să găsesc un curent, mai bun. Acum când s'a stricat cârma, am și mai multă nevoie de vânt, ca mai înainte.

Erai doar atât de mândru de cârma ta?!"

„Organismele cele mai fine se tulbură cel mai ușor!"

De odată se sfâșie marea de nori de desuptul balonului. Vrajit, Wolf se aplecă peste balustradă. O amețală dulce începu să-l cuprindă. El simți dintr'odată o dorință grozavă, o cerință, tot mai obsedantă de a se enfunda tot mai jos în norii aceștia plutitori. De odată dânsul se retrase îngrozit și apucă brațele tovarășului cu un gest cataleptic: „Colo"! Colo jos! Ce-i asta! Monstrul ăsta. Scamă-

Generalul Serrail, comandantul trupelor franceze din Macedonia

nă cu o carnețică, sau cu un paiajen oribil de mare..."

„Asta?" — Anastasius zâmbea. „Asta e insula Rugen".

„Cât de sus trebuie să plutim pentru a o vedea astfel?"

Prietine te rog..."

El se aruncă jos pe platformă și cuprinse genunchii renunțului aeronaut. „Hai să coborâm! Hai să aterisăm în Rugen! Astfel vom putea să mâncăm, mâine seară, iarăși la Berlin. Te rog! Te rog!"

Trăsăturile feței lui Kraul se înăspriă, el zâmbea disprețuitor. „Ești de sigur nebun, pui de om?! Să mă fac de râs față de toată Germania pentru că ți-e frică ție? Trebuie să rămâi acasă, în dosul sobei, dragul meu!"

El se scutură nemulțumit de grotescul tovarăș care se milogea.

Din cauza îndărătniciei vântului și a încercărilor de a găsi balonului o mai simpatică pătură de aer, se pierduse mult timp. De desupt, se întindea acum o largă, largă suprafață cenușie: Marea de Nord. Wolf privea iar peste balustradă, dar privirile lui se fixaseră acum de norii, cari se prelingeau, fluturând, pe lângă gondolă. De odată dânsul se ridică. Întâi tremurând din tot corpul, cari cu bărbătească liniște a celor morți morți, întinse mâna și rosti următoarele: „Da, tu vii să mă ieși! Vino roarte, tu nu mai poți înfricoșa pe Wolf Gilmar, care a devenit azi, nemuritor. Amenință-mă numai, cu brațul tău osos... eu tot îți scap. Mare! primește-mă tu, sfântă și răcoroasă mare!"

O umbră căzu peste dirijabil. Fusesse umbra unui nor? Nu! Obiectul spre care arăta Wolf Gilmar, cu mâna ridicată, era un balon de formă frumoasă, dar primitivă. Fautomate el atârna în norii amurgului iar în latul de noduri al frâughțiilor, cari atârnav de pe globul său, se legăna un schelet, înclină sinistru din cra-

nă. Brațul drept, părea că salată cu gesturi de îngânare pe aeronauti.

Înainte de a-și fi revenit din amirala sa, Anastasius Kraul văzu, cum groaznică uăluță, treca repede pe lângă dânsul, enfundându-se apoi în adâncime. Propriul său dirijabil se urcă, în același timp, către o înălțime ce-ți lina respirația, — căci se ușurase de greutatea unui om. Wolf Gilmar urmăse gestului de chemare a fantomei.

O furtună ghețoasă de est izbi turbată o lătură a „Kraul"-ului, îl futoarse și îl duse, în vârtejuri prin întunericul tot mai smolit, către vest, dincolo peste Danemarca spre marea de Nord.

În zorii zilei, dirijabilul aterisă teafăr pe un deal din apropiere de Edimburg.

În voluminoasa operă a profesorului Makrelius: „Viitorul aeronauticeei", Kraul celi, curând după reamțoarcerea sa, următorul pașșiu curios. „Un nou pericol va lua naștere, în viitor în ce privește comunicațiile prin oceanul aerian. Ori cine a auzit, de sigur, despre bracuri călătore, cari nu fost devenite fatate, până acum, multor vapoare de mare. Asemenea bracuri s'ar putea să ni le indice pe viitor și oceanul aerian. Căci un înțelegem de ce nu s'ar putea, ca un balon, cu un înveliș rezistent, să se mai mențină în aer, pentru un timp nedeterminat, aceasta chiar după peirea aeronautiker. — și să plutească astfel în bătaia vânturilor, cătăcilor asemeni bracurilor maritime"

Anastasius Kraul încheie cartea gânditor. Acum dânsul își aminti, că zărise, în elipa ridicărei dirijabilului său, câte va litere decolorate, pe învelișul balonului straniu. Literele se împreunară încet, încet, în amintirea sa, în cuvântul: „Idea".

Trad. de Emil Maxr.

E MOARTA IUBIREA

*Când norii cerul colindau
Și pomii escalau suspine,
Când florile pe câmp mureau,
Iubito, mă gândeam la tine.*

*Te căutam în calea vieții
Și mi mai zîmbești, senină și ea,
Ca 'n clipa dulce a tinereții
Ce atât de mult m'ar ferece.*

*Treceam pe calea mea străină
Pătruns de-ai dragostii fiori,
Crezând că voi găsi lumină
Și cântec de prietelitori.*

*Dar timpul ce ne aespărise
Ironic mie îmi tot soptea:
E toamnă... florile murură,
E moartă acum iubirea ta!*

Seb. Hortopan

Pagini îngalbenite

1

O sărutare!... De ce mi-a răscolit toată făptura? De ce mi-a lăsat atîta ireamăt? Zădarnic mă trudec a găsi răspunsul și a mă dumeri... Rămîn cu vincolirea întrebării nedeslegate...

Mă întreb necurmat de-a suda, dacă amintirea acelei sărutări mă urmărește fiindcă a fost singură, fiindcă a fost atât de pătimășă, ori, pentrucă-i poate în desmierdarea unei sărutări acea vrală, ce ne momeste, împingîndu-ne în bratele unui bărbat, pentrucă apoi, să avem drumul vieții presărat cu spini înucenicii?

Nu pot afla lămurirea. Știu atît, că mi-e turburată toată ființa din clipa cînd el și-a lipit cu patimă buzele fierbinți de gura mea și eu, pierzîndu-mi răsuflul mi-am lăsat capul pe picutui blîn. Aș vrea să-l dau uitării și tot ce s'a petrecut între noi și nu-i cu puțință. Atîngerea buzelor lui moș, o simt mereu ca o arsură de jărătece ce-mi trezește ațurări, nădejdi, vise romantice, păreri de rău și... înțiorări nebănuite.

Nu, sărutarea nu se poate uita și mai puțin a o tăgădui. Odată primită, s'a înlipt, rămîne, trăește și... atunci cînd nu mai este. Amintirea acelei sărutări mi s'a arinat de sufiet, mă petrece dealungul zilelor, mă stăpînește ca o betie.

De atunci... trăește ca în via... Toate în jurul meu apar și pier, iau forme șterse, spălăcite ori luminoase. Eu umblu pe dîbute, sovăi... tînjese, ori prind aripi, luînd zborul în lumi nevisate. Ală dată mă cutreceră simțiri de farmec și de durere, care rînd pe rînd mă zdrobesc și mă îneciîță.

A plecta, a izbîndi vreo lucrare? Nici gînd. Nu sunt în stare. Din penel nu-mi răsare nici o plăsmuire, pe paletă nu se mai imbină nici o armonie de fețe. Cînd n'apuc de izvodire, ca să îmi mai înec arșita din sufiet, din culorile pensulei se desprind ochii lui dragi, plîni de ispite. Ori unde privesc, orice fac pe el îl văd. Chipu-i este pretutîndea,

*) Gasite între cărți, ce mi-a lăsat o pătenă. — o pictoriță de zănuș, — moartă la plina înfiorare a vieții

în golul mohorit al singurătății mele, pe pinza întinsă. În gând, în simțiri...

El, și iar el. Iată viața mea.

Dar stăruința asta a chipului său, a sărutării lui m'a hîrbit. Sunt suferindă, bolnavă de dor, de dragoste. Și n'am cui spune durerea ce mă apropie de tîntîșim... cu zile și cu atîta prisos de viață.

Nu m'aș ușura oare, dacă mi-aș așterne pe hîrtie romanul simțirilor? Nu-i cu neputință. Să încerc. Indelețnicirea asta poate ar fi o mîngiere a sfîrșitului vieții mele, care, simt, vine iute, iute...

Neli Cornea

D-ra Maria Al. Hina

O POVESTE

*Îmi aduc și-acum aminte
De-o poveste dintr'o seară,
Spusă fără de cuvînt
De doi ochi ce-i văd azi iară.*

*S'au oprit ca'n vis spre mine.
În privirea fără pată,
Au lucit atunci lumina
Și-am zămbit înșorată.*

*Spulbera afară vîntul
Hoi de frunze ruginite,
Între noi tesuse gîndul
Areejă'n clipele iubite.*

*Am cercat să-i dau, sfoasă,
Un mîmunchi de crizanteme
Însă raza luminoasă
Se întoarse fără vîre.*

*Crizantema înflorită
O scutură vîntul rece
Și-am rămas în loc uimită
Pricepînd că totul trece.*

Maria Al. Hina

EX-LIBRIS

Femei ciudate, piesă într'un act, de Constantin Rîuleț și Al. P. Stamatiad. Ediția II. Cîteva scene și atît, dar în acele cîteva scene pline de acțiune, din care e lăsat la o parte tot ceea ce ar fi fost de prisos, autorii pun în discuție o interesantă problemă, ceea ce e destul, dacă pot să te intereseze. A rezolva problema e însă altceva, aceasta nu au făcut-o autorii pentru că nu se poate și e foarte firesc că nici nu au încercat să o rezolve. Misterul sufletului femeii: aceasta e feza.

Femeea scriitorului Dragu are un bărbat inteligent, frumos, relativ bogat, care o iubeste și-i satisface toate capriciile și cu toate acestea îl înșală cu primul venit, un caraghios oarecare.

Disperat, Dragu se refugiază într-o cameră mobilată, dar chiar în prima noapte îi e dat să asiste la o altă dramă. Alături, un rus care își surprinde amanta, dar nu pentru prima oară; femeia, de frică să nu fie bătută cu biciul, ca de obicei, se refugiază la Dragu, care în starea sufletească în care se afla, vă închipuindu-și că nu o primește tocmai politicos. În orice caz, îi ia apărarea, cu revolverul în mînă oprește pe amant să o caute, ca ea să aibă timp să fugă cu „celalt”. Ași, amanta se reîntoarce, apare singură înaintea călîului ei și luată pe sus, își primește obișnuita pedeapsă, Dragu arzînd țipetele ei de disperare. În primul moment tresare, vrea să se ducă să-i dea ajutor, dar revenindu-i în minte scena cînd ea a venit singură spre acela pe care spune că-l urăște, renunță să-i mai dea ajutorul. Nevasta lui Dragu e o femeie ciudată. Se poate. Cei doi autori au zugrăvit cu destul talent scenele din care reiese ciudătenia acelor femei, dar așa cum pun autorii dramatici problema, e numai așa cum se putea, pentru un caz, sau două.

În realitate, ciudătenia acestor femei are o cauză comună și cauza aceasta e de domeniul patologiei: isteria.

Vinovații nu sunt însă femeile, ci bărbații. Bietele femeii ca soția lui Dragu și amanta Rusului, nu trăesc viața normală a femeii, aceea de a fi tovarășa soțului, sau iubitului lor, ci sunt prăzi inconstiente ale unei boale întinse, foarte răspîndite, care nu cruță pe multe femei.

Eroinele de romane, personajele din romanele unui Bourget sau Prévost, nu sunt de cît biete bolnave, pe care bărbații în marea lor naivitate le iau în serios, în loc să le caute cu medici.

Poeții, romancierii și autorii dramatici mai ales, fac cel mai prost serviciul femeilor isterice, de oarece poetizîndu-le boala, aruncînd un voal peste aceste simptome de degenerescență, le încurajează pe ele și fac pe mulți bărbați să le ia încă în serios.

Unirea unui bărbat cu o femeie, lăsînd la o parte orice invenție a tuturilor moralelor reunite la un loc, e un act foarte serios, care are un singur scop, perpetuarea speciei, orice ar spune toți poeții la un loc, oricît de crud ar părea acest lucru pentru firile prea delicate. Cît de mare însemnătate are acest act, sunt dovezi nenumăratele tragediilor care se învîrtesc în jurul lui.

Biciele isterice, nu sunt ciudate de cît pentru artiști și ignoranți, artistul avînd nevoie de efecte, pe care nu și le poate procura din lumea femeilor obișnuite, ignorantul neavînd nevoie să-și dea socoteală de ce se petrece în jurul lui.

D-nii Rîuleț și Stamatiad au făcut ceea ce trebuiau să facă doi artiști și piesa lor, deși brutală, e foarte reușită. Stilul nervos, conștient în care e scrisă această piesă nici nu putea să fie înlocuit cu altul. Nu am văzut piesa aceasta încă, dar îmi închipuiesc că trebuie să aibă un efect special asupra spectatoșilor. Se poate chiar să nu-ți fie

simpatice acest act, dar te impresionează, te zguduie și-ți dă de gîndit. Se vor revolta doar istericele și ignoranții.

Despre războaie, Evoluțiunea, rărirea și disparițiunea lor, de H. Fundateam. Un studiu întocmit cu multă răbdare cu ajutorul multor surse de seamă, o carte pe care poate să o citească cu

interes chiar aceia cari nu au făcut studii speciale. Autorul arată și explică care sunt nenumăratele cauze care contribuie la moartea războiului, căci războiul va muri de inanție, cînd nu-l va mai alimenta marea prostie omenească.

Albert

CADOU

de HENRY JAVEDAN

Jeanetta Virostay, douăzeci și cîinci de ani.

Marchizul de Suez, șezzeci de ani.

Vizitiul Bontemps, douăzeci și nouă de ani.

În mai, avenue du Bois, dimineața. În fața vilei Said, o trăsură frumoasă cu doi cai roibi, așteaptă pe stăpni. Pe capră, vizitiul Bontemps sta nemișcat, în ținuta clasică a vizitiului. Marchizul și Jeanetta, es din casă, tocmai în clipa aceea.

Jeanetta, scoțînd un strigăt. — Ce e asta?

Marchizul, arătînd trăsura. — Asta?

Jeanetta. — Da.

Marchizul. — Proprietatea ta.

Jeanetta. — Adevărat?

Marchizul. — Firește.

Jeanetta, oarecum mișcată. — O! drgul meu...

Marchizul. — Ești mulțumită?

Jeanetta. — Te cred, dragul meu.

Marchizul. — Nădăduiesc că e o surpriză.

Jeanetta. — Scumpul meu.

Marchizul. — Și încă una cu vîrf...

Jeanetta. — Va să zică trăsura este a mea, absolut a mea?

Marchizul. — Neapărat și caii asemenea. Te-ai uitat la ei?

Jeanetta. — Nici nu fac altceva. Sînt că inebunesc.

Marchizul. — Cu atît mai bine!

De multă vreme nu ți-am dat nimic. Zilele astea n'am făcut nimic altceva deît să mă gîndesc ce ași putea să-ți dau. Pe urmă m'ai întrebat unde e Bontemps, de ce nu mai e pe capră... și ce s'a făcut cu el. (Vizitiului). Doamna s'a ocupat foarte mult de d-ta, Bontemps.

Bontemps, care se înroșește, nemișcat, țepăn ca justiția în persoană. — Conița e prea bună.

Marchizul. — Ei bine, era în Anglia. Bontemps. Îl însărcinasem să cumpere pentru tine o pereche de roibi frumoși. Și iată-i acum, în fața ta în carne și oase.

Jeanetta. — Atunci eaii aceștia sosese din Anglia.

Marchizul. — Chiar așa.

Jeanetta. — Ei drăcie! Dar Anglia e o insulă?

Marchizul. — Până în prezent și e în conjurată cu apă.

Jeanetta. Ei bine și atunci?

Marchizul. — Ce?

Jeanetta. — Cum au procedat săraculele dobitoace ca să vină aici?

Marchizul. — Fii liniștită n'au trecut marea înot. Au fost aduși cu vaporul.

Jeanetta. — Ah! da, bine spui. Nici nu mă gîndeam la așa ceva.

Marchizul. — Prostia militieii ești mulțumită acuma?

Jeanetta. — Negreșit, că sunt mulțumită. Îmi pare vă visez.

Marchizul. — Vino aici, să-ți explic ceva (Amîndoi se apropie de trăsura). Amîndoi caii sunt din Norfolk. Se vede dela prima a-

runcătură de ochi, de altfel. Acesta din dreapta e Manomet, un cal excelent. Poate sluji și la călărie, poți să-l mai înhami și singur cu doi cai și încă cu patru dacă ai plăcere. E perfect, așa că nu trebuie să ai nici o grijă cu el. Sare ca un cerb.

Jeanetta. — Desigur cînd nu e înhamat.

Marchizul. — Da, da, firește. E un cal foarte blînd cuminte. Năr face rău nici unui copil măcar. Talia lui: un metru cincizeci și doi de centimetri și e în vîrstă de șapte ani. (Mîngăindu-l). Dragă mea, am isprăvit cu Mahomet. Hai la celalt acum (se duc la calul din stînga).

Jeanetta. — O! ce fericită sunt pe ziua de azi, dragul meu.

Marchizul. — Acesta e Milton și el are un metru și cîinci zeci și doi de centimetri, dar n'are de cît șese ani. E cu totul altfel însă decît tovarășul lui, e foarte caprițios, energie și mîndru. Galopează strașnic și cu o înțeață nemăsurată. Mahomet este mai blînd și mai casnic, ăsta e mai îndrăcit și mai semet. E mai elegant chiar. Uită-te la el, ce frumos el! Mie îmi place mai mult Mirliten decît Mahomet, ce zici fetițo?

Jeanetta. — Amîndoi îmi plac deopotrivă.

Marchizul. — Ai dreptate, amîndoi sunt de casă. În sfîrșit sunt ai tăi, cu trăsura cu tot.

Jeanetta. — O! ce bine o să mi stea în trăsura.

Marchizul. — Te cred!

Jeanetta. — Prietenele mele o să moară de neceaz.

Marchizul. — Foarte bine, dar nu vîd de ce te-ar preocupa asta. Dar n'am terminat încă.

Jeanetta. — Mai e ceva?

Marchizul. — Firește!

Jeanetta. — Ce?

Marchizul. — Un cadru regal.

Pentru tine și numai pentru tine, renunț la Bontemps, și ți-l dau. E al tău. Ți-l dau pentru serviciul tău. Nu este așa, Bontemps?

Bontemps. — Așa e, domnule Marchiz.

Marchizul. — E regele tuturor vizitiilor. În fond mă doare puțin inima despărțindu-mă de el; dar din moment ce e pentru tine, trec peste toate.

Jeanetta. — Mă răsfeti!

Marchizul. — Pentru că meriți.

Esti o adevărată perlă și apoi vreau ca mica mea Viro să fie dusă într-o trăsura frumoasă de un vizitiu care să se priceapă în meseria lui și să n'o ciocnească cu primul car mortuar de pe drum. Cu Bontemps poți fi liniștită, poți dormi dacă ai plăcere și chiar dacă s'ar speria caii și ar începe să mănânce spațiul, nu trebuie să te temi, pentru că în totdeauna va ști să restabilească lucrurile.

Bontemps. — D. marchiz poate fi sigur.

Marchizul către *Jeanetta*. — Ai auzit? Și în sfârșit cea ce preferaiesc mai mult la el, e adorația pentru animale. Dacă ar vedea pe cineva chinând un cal, l'ar omori.

Jeanetta. — Foarte bine, *Bontemps*, cred că o să ne înțelegem.

Bontemps. — O! doamnă.

Jeanetta, către *Marchizul*. — Pot să mă sui?

Marchizul. — Fără îndoie, draguța mea, sue-te.

Jeanetta. — Nu mai puteam de nerăbdare. Ardeam de dorința să văd cum e trăsura. Trăsura mea (se suie în trăsura). Ce bine te simți aici. E straniu. Ascultă, puțin înăi pasă de trecători.

Marchizul. — Nu e nimeni.

Jeanetta. — Mi-ai părănit pe ea multă plăcere și trebuie să te sară!

Marchizul. — Poți și de vreme ce ești atât de veselă am să te las singură.

Jeanetta. — O! vino cu mine.

Marchizul. — Nu, altă dată. Acuma vreau să te plimb singură prin locurile umblate, du-te de-l bate jos de prietenele tale. Nici una, ți-o garantez, n'are o asemenea pereche de cai.

Jeanetta. — Ei bine, adio atunci.

Marchizul. — Pe curând! (Vizitiului) *Bontemps*, ca de ochii d-tale să ai grijă.

Bontemps. — Am înțeles, d-le *Marchizul*.

Marchizul către *Jeanetta*. — Pe curând. Nu te ureci!

Jeanetta. — Vreau să mă plimb puțin pe jos, în vreme ce *Bontemps* o să vie după mine.

Marchizul către *Bontemps*. — Urmează pe doamna.

Jeanetta, *Marchizului*. — Te iubesc!

Marchizul se depărtează. D-na o ia în sensul opus, urmată la distanța reglementară de vizitlu. Trec cinci minute. Doamna se întoarce, face un semn și trăsura sosește în goană.

Jeanetta, către *Bontemps*, zâmbind dar uitându-se cu băgare de seamă în toate părțile. — Dragul meu, cât sunt de feliată că te văd.

Bontemps, cu o față liniștită. — Și eu, draguța.

Jeanetta. — N'ai fost bolnav în țara aceea cețoasă și urâtă.

Bontemps. — Nu, totul s'a petrecut cu bine. Ai patru mii de lei dela vânzare. Căi i-am socotit treizeci de mii, în înțelegere cu negustorul de acolo. Nu costă de cât douăzeci și două de mii și nu fac nici zece mii. Opt mii comisionul, pe care îl împărțim. Două sute de poli fiecare. Nu e o avere, dar tot e bine.

Jeanetta. — Cea ce-mi pare însă bine e că ai făcut în așa chip încât să vii în serviciul meu. O să ne fie mai ușor?

Bontemps. — Da, dar trebuie să fim foarte atenți.

Jeanetta. — Poți să ai încredere în mine!

Bontemps. — Nu te temi?

Jeanetta. — Nu, am să fac așa fel încât să fiu singură.

Bontemps. — Bine, să-mi lași și cheia. Sue-te.

Jeanetta. — Cheia e în trăsura, la dreapta lângă oglindă, am pus-o acuma, s'o iei când am să mă dau jos.

Se urcă în trăsura și în timp ce caii pornesc în galop toată lumea se întoarce, spunând:

O! ce cai frumoși! Ce trăsura frumoasă! Ce femeie frumoasă!

Ferice de acela care are mijloacele să cumpere asemenea lucruri.

Traducere de **Const. A. I. Ghica**.

Regisul Petre în vremurile cele bune. Incoronarea

EXCELSIOR!...

(Amicului Filip Marin *)

— Pe munte, sus... acolo e lumină
Și liniște sub bolțile albastre... —
De-acolo prinză gândurile măiestre
Ce-aprind lumini pe-a veacului ruină.

Și tu stai azi pe vârful unui munte
Sub zămele de muze luminoase
Iar jos, în vale, broaștele rănoase
Vor parca slava muntelui să n'frunte.

Dar nu n'zadar sunt pletele cărunte
Căci dacă tu te-ai fi iubit pe tine
N'ai fi n'fruntat infernul de rusine
Ce stăvilea cărarea ta spre munte.

Ei doar zâmbind, prin ieftina reclamă
Ce-a cocotat alătea sterpi de gânduri
Ai fi trecut și tu n' acele rânduri
Ce împodobesc a zăpezii panoramă:

Sunt scriitori, savanți, artiști cu... faimă,
Sunt critici mari — și toți sunt mari, celebri?!...
Te-ar ascărli n' prăpastia Tenebrii.
Cu gura lor ce pururea defaimă,

— De-ai încerca doar să-i urnești din jețuri...
Dar tu te-ai prins în fațte tapidare
Sculptându-ți viața n' linii statutare
Căci n'ai fost piața cu tarif de preturi.

Și astfel ai rămas artistul mare
Ce n' noapte-a tras o brazdă de lumină: —
Apostolul ce crede și se nchină
În ale artei candidie altare.

Așa te văd, maestre drag — pe munte,
Acolo sus visând pe când, în vale,
E larva seacă a broaștelor banale
Ce nu știu taina pletelor cărunte.

Și dacă azi de sus spre alte zori
Privești visând eternele lumini —
Tu tugetă: Fi-a dat o lume spini
Iar eu îți dau din sufletul meu fiori!

Căci, în vârtejul luptelor meschine
Când toți huleau avântul tău spre Soare
Eu mă simțiam mai mândru și mai mare
Că suferiam alătura de tine.

Leontin Hiescu

* Cu prilejul aniversării de 50 ani dela nașterea lui. N. Ant.

Viața artistică și literară

Cântece de leagăn de Stelian Vasilescu. — Cunoaștem în literatura românească, un cîntec de leagăn, un „Nani-nani, scris de răposatul St. O. Iosif. De cîteori întimplarea, sau cercetarea ne-a adus alte cîntece de leagăn, emoția duioșiei, admirabilei naivități, frumusețea lirică a sincerității trăia în cadrul cîntecului lui Iosif.

De curînd, colaboratorul nostru Stelian Vasilescu, un suflet entuziasat, o conștiință senină, provocat de faptul unei tinere paternități, n'a putut rezista ispitei de a scrie într-o broșură cîteva *cîntece de leagăn*.

Cîntecele acestea au toate aproape același fond de inspirație, aceleași motive de desfășurare, — farmecul lor îl alcătuiește însă felul cum sunt spuse: acele alintări, care deși comune sunt splendide, acele povești cu moși blînzi și balauri care sugerează fără îndoială starea sufletească cea mai frumoasă din evoluțiile minunate ale naivității.

Stelian Vasilescu a izbucit să spună deosebit de fermecător cuvintele dragi pentru „dragul mamei din leagăn”. Stelian Vasilescu a cîntat direct, cîntînd, vrăjit de dragăleșenia copilului și ne încintă și pe noi, cititori uneori sceptici, alteori așa de importanți, încît frizăm indiferența.

Bart.

Compania de operă de la teatrul „Leon Popescu” va face un turneu prin țară. Pentru acest turneu a fost angajat și tenorul D. Mihaliescu, care a sosit de cîteva timp din Italia unde a cîntat la opera din Neapole.

Expoziția Steurer-Barg a adus o nouă serie de tablouri și deseneuri de o remarcabilă execuțiune. Foarte multă lume a reținut lucrări de ale acestor valoroși artiști.

A. S. R. Principesa Marioara a vizitat Marțea trecutului salonul de toamnă al Cenuclului idealist, întreținându-se cu artiștii prezenți.

Principesa a fost întâmpinată și condusă de sculptorul Severin.

Vineri este la cîntecul ceaiului organizat de Cenuclul idealist în cadrul Salonului de toamnă.

AA. LL. RR. Principii Carol și Elisabeta vor onora cu prezența Lor acest ceai.

În sala Exarhu de la Atenea s'a deschis Miercuri expoziția pictorilor Ig. Beduarik și Sofronie Constantinescu.

Această expoziție, despre care vom vorbi în curînd, e deschisă până la 1 Ianuarie 1916.

Pictorul Marinescu Valsan expune admirabile lucrări de pictură și ceramică în str. Batisței 14.

Numeroși iubitori de artă îl vizitează zilnic expoziția.

L. I.

Generalul Gastoneau numit ajutor al generalisimului Joffre.

SCUMPETEA

— Monolog —

E ceva de îngrozit:
Toute-toute s'au scumpit
Cum nu s'a mai pomenit.

Haine, ghete, pălărie,
Care-o sată, care o-mă,
Cer plătițe gros să fie.

Cer, cu ton cu de hingher
Ori germanic ofițer,
Cer parule multe, cer.

Dar de unde să tot dai,
Când, sărbătorit de greul trai,
Nu-ți ajunge pe cât ai?

Dar de unde să mai scoți,
Când ai speculii dârji hoști
Cu nimic iau banii toți?

Dacă o merge tot crescând
Trebu asta, vrând-nevrând,
O s'ajungem în curând.

O s'ajungem, vai de noi,
Storși d'asemenea nevoi,
Să umblăm pe strade goi.

S'or rămâne îmbrăcați
Doar samsarii cei motați
Cu puternicii aliați.

Cu puternicii... cutare,
Strecurat prin lumea mare,
Fără fund la buzunare.

N. Tincu

Interiorul unei tranșee devenită o adăvărata locuință pentru soldați

IMPROVIZAȚIUNI

O, steaua mea, unde ești tu?
De nu te-ar slins, te-aprinde-aci
Și scrie 'n noaptea 'ntunecată,
Cu foc, solia așteptată.

Căci iată se 'mplinește scrisa,
Și «dela Nistru pân' la Tisa»
Se 'ntinde țara neatârnată,
Așa precum a fost odată.

Nu pierd neamul cel vestit
Al Romei cei de răsărit,
De care-a barbarilor valuri
S'au spart ca apele de maluri!

E nean de smei, un zid, un munte
Din care eu sunt un grăunte!
La arme, frați, căci ard de dor
Să lupt, să birui și să mor!...

Latina gîntă n'are moarte,
Cum n'are sufletu-i din piept.
Ea făurește-a lumii soarte,
Pentru-adevăr luptând și drept!

Un ofițer de rezervă

IMPĂRĂȚUL NAPOLEON I despre politică și destin

Ca un destin imutabil apasă asupra popoarelor războiul grozav care a izbucnit cu vehemență, evocând în memorie tragediile anticității clasice. Acest război își urmează calea sângeroasă prin țările a trei continente.

Fatum antic de care tremura lumea anticității a dispărut de mult din mintea popoarelor, dar deja marele împărat Napoleon I recunoscuse că politica modernă care în convorbiri misterioase ale cabinetelor decide soarta popoarelor și încelcește în fire invizibile țările și pe locuitorii ei, nu este mai puțin grozavă ca Fatum al anticității.

Era în presara mării bătălii dela Austerlitz, când împăratul Napoleon care adeseori se califica pe sine în suși ca pe un instrument fără voință al unei imperiozități oarbe și predominante ce-l apasă, se întreținea cu anturagiul său, asupra ideii soartei în tragediile anticității clasice, și asupra iubitalui său autor Corneille, pe care-l recunoștea nu numai ca pe un mare poet, dar și ca pe un iscusit diplomat.

În această legătură de idei marele Cezar zise că în locul soartei care după ideile anticității decidea asupra vieții individului, ca și asupra popoarelor întregi, în timpul mai nou a intrat politica, și că ea trebuie să formeze materia pentru mara tragedie modernă.

„Vechea idee a destinului, zicea el, este incoerentă astăzi prin acțiunea misterioasă a politicii. Ea se poate compara cu destinul care-l făcu erimial pe Oedipus, fără ca el să fie vinovat. Materiile tragice care odinioară s'guduiseră o lume întreagă, nu sunt epuizate, după cum se presupune, din necesitățile trecute ele erede într-o nouă și îmbelsugată amplitudine.

De și soarta actuală nu este aceeași ca în lumea veche și cu toate acestea n'a rămas mai puțin dominantă și mai neinevoială ca atunci.

Și astăzi încă este pentru oameni o spaimă, pe care o atenuează numai o necesitate inexorabilă. Acela care voește să trăiască, trebuie să știe să și moară...”

Cornel Scartu.

Războiul anecdotic

Prizonierul.

Un soldat englez prinde prizonier pe un german care tocmai se furișea pe genunchi și pe coate printre tranșeele engleze. Soldatul englez îl legă pe prizonier, și ca să se bucure mai mult de izbînda care-o avusese, îl așeză aproape de locul unde era de sentinelă. Trecu mai mult timp, în care englezul cu liniștea lui obișnuită, își fuma pipa, cînd prizonierul începu să se vîlcărească:

— Mi-e foame, dă-mi ceva să mînc.

— N'am ce să-ți dau, mai rădă puțin.

— Uite, sunt niște cartofi acolo, dă-mi măcar unul că nu mai pot.

Dintr'una, într'alta, așa cum se putură înțelege, își povestiră unul altuia viața. Fiecare dintre ei, lăsase acasă copii și neveste tinere care-i aștepta cu nerăbdare.

Atunci englezul întrebă pe prizonier:

— Ți-e foame?

— Nu mai pot, simt că mă sfîrșesc.

Englezul se apropie de el, îi dădu o țigare apoi aducînd un săculeț îl întinse zicînd:

— Ține și mîncă, e porția mea, dar mie nu mi-e foame așa tare, e niște brînză, pîine și puțin rom.

Cîntecul salvator.

În armata franceză se organizează o companie de voluntari cari, după cum se zicea, era cea mai îndrăzneată. Poposise pe un cîmp în dosul unei clădiri, acum pustie, și se odîneau după o întreprindere îndrăzneată ce făcuse. La un moment dat, veni un soldat pe un cal alb de spume și le anunță, că la o depărtare de un kilometru de locul unde se afla, erau întinse sîrme țepoase și în acelaș timp le dădu ordinul căpitanului de a se duce să le distrugă. Plecară numai de cît. Ajunseră aproape de tot și se pitulară, să nu atragă cumva atenția. Deodată, un reflector puternic lumină cîmpia și voluntarii fură descoperiți.

— Ori înaintăm, ori ne întorcem, aceeași moarte ne paște. Mai bine să cîntăm Marseiliza și să ne așteptăm astfel sfîrșitul.

Deodată începură să cînte cu vocea paternică. O salvă de gloanțe înamice veni spre ei, dar în acelaș timp cîntecul fu auzit de un regiment de zăvari cari se apropiau. Aceștia navăliră cu lei în spre locul de unde venea cîntecul și ajutorul voluntarilor să respingă atacul inamicului.

Înima de mamă.

Soarele învalia în niștele lui raze o cîmpie pe care se dăse o luptă crîncenă. Nimic nu se auzia decît din cînd în cînd un suspin lung și dureros. Era plînsul unei mame pe mormîntul copilului ei? Niște jandarmi trecînd din întimplare pe acolo, găsiră o femeie bătrînă, aolecată a-

supra unui mormînt proaspăt și care plîngea înăbușit.

— Ce plîngi femeie, întrebă unul dintre ei?

— Am avut 6 copii, șase băieți ca niște brazi. Cinci dintre ei, au murit în locuri depărtate, și cine știe dacă au fost îngropați sau dacă n'au fost pradă corbilor. Asta e al șaselea, i-am găsit mormîntul și plîng, fiindcă e singurul pe care-l pot plînge.

Spuse aceste cuvînte și suspinele o înceară din nou. Soldații înduioșați își șterseră o lacrimă, apoi se retraseră „prezîntînd arma”.

Femeia ridică ochii către ei și spuse într'un suspin: „Să trăiți, dragii mei, să se bucure părinții de voi. Trăiască Franța!”

+

Înainte!

Într'o dîmîneată de toamnă, înaintau pe o șosca de lângă Aisne 20 de camioane-automobile, conduse de către un ofițer și un sergent englez. Dintr'o dată apar în fața camioanelor o companie de vreo 100 de ulani, cari le făceau semn să se oprească și să se predea.

Căpitanul de pe primul camion opri, și la fel făcură toți cei ce-urmasu.

— Sunteți gata băeți?

— Gata, domnule căpitan!

Soldatii nu mai puteau de bucurie.

— Rîde, atunci, haidem!

Camioanele porniră ca fulgerul, și nu lăsară în urmă decît un nor negru de praf care încetal cu încetul se risipi așezîndu-se în strat pe ulanii striviți în mijlocul drumului.

+

Pentru tatăl său!

De cînd primise vestea morții tatălui său, căpitanul Georges Durand, micul Pierre, sedea posomorît și gînditor lângă mama lui care plîngea și ea moartea soțului ei. Mai multe zile stătu singuratec, pîrînd a face planuri mari, dar care nu le comunica mamei lui de loc. Într'o dîmîneată, mama lui îl strigă să-si bea laptele ca de obicei, dar nu-l găsi cu nici un chip. Pe masa lui erau citeva cuvînte scrise la repezeală: „Dragă mamă, iartă-mă că plec fără voia ta. Vreau să-mi răzbun pe tata. Nu pot face altfel. Te sărută cu drag, Pierre”. Mama lui plînsese mult timp lipsa lui, fiindcă era singura amintire scumpă ce-i rămăsese dela căpitanul Durand.

Pierre luase bicicleta și o porni pe șosea spre frontul de luptă. Merse vreo două zile făcînd mici popasuri și ajunse într'o seară la un cantonament. Acolo, găsi pe Jean, ordonanța tatălui lui.

— Vai de mine, domnule Pierre, ce cauți d-ta aici singur și prăpădit. Unde te duci?

— Vreau să răzbun pe tata, zise el mîndru, nu mă lasă conștiința să-l las nerăzbunat.

Își lăsă bicicleta în paza ordonanței și voi să plece.

— Unde te duci acum noaptea, și singur, ai să te răfăcești

O B O S I T

*Mi este capul greu ca plumbul și nu pot să mai citesc,
Lăcrile-mi fug din față, rândurile se gonesc.
Mi se nădădă a țene ochii așteptând odihna dulce.
Amorțiti nădădă mei călă ești mai iute să se culce.
Totu-i greu, totul m'apasă, chiar și haina ce o port.
Aș voi să dorm acuma și să dorm un somn de mort.
Dar ce înșomot mă deșteaptă? Cine ești iar să mă scoale?
Este Nina mea dragă, cu obrazul alb și moale:
A venit să mă desmierde. Ea știe că o doresc.
Ah, odihna de acuma să te duci. Nu te roesc.*

George Ionescu

Prima grijă a lui Jean fu să anunțe pe d-na Durand că Pierre trăeste și că-i salvat. Ea a lergă într-un suflet la patul copilului ei. Acolo găsi pe colonelul regimentului de unde făcea parte căpitanul Durand, care-l înmigiă pe cap și vorbea cu el. Cu o bucurie nebună, mama își strînse copilul la piept, apoi se așeză lângă el. Colonelul îl întreabă unde fusese rănit, fiindcă pînă atunci nu spusese nimic din aventura. El povesti totul cu o seninătate nemai pomenită. La amintirea clipei în care ulanii zburau în aer, avu un acces de bucurie nebună. Apoi se liniști.

— Cînd mă vindec mă înscriu în regimentul d-tale, domnule colonel, zise el după un timp.

— Ba nu, dragul meu, mama ta are nevoie de un sprijin și de o dragoste. Cine să-ți dea dacă tu vei pleca?

— Da, pentru mama, voi rămîne s-o mîngîi.

Colonelul își desprinse medalia de pe pieptul său și o agătă micului erou.

— Ca să-ți amintesti de prima ta bravură, și să nu-ți pară rău că trebuie să renunți deocamdată la altele mai mari. Îl sărută pe frunte și se retrase.

Mama își îmbrățișă plîngînd copilul, iar Barok deșteptat din somn de suspinele neîntrerupte ale stăpînelui lui, se ridică cu o privire veselă, și lăsa pînă stăpînului lui care începuse să-l mîngie pe cap.

— Imbrățișează-l, mamă, și pe el, săracul, fiindcă numai mulțumită lui mai sunt eu aici. Căzînd în șant singele curgea șiroae și frigul mă cuprinsese. A venit el, Barok și mi-a spălat rana cu limba lui și m'a încălzit cu corpul. Imbrățișează-l mamă. D-na Durand mîngîie cîinele pe

cap și cu duioșie îl sărută pe frunte.

Pierre avea 14 ani.

Alsacianul.

Colonelul comandant al regimentului 14 infanterie a cerut crucea legiunii de onoare, pentru sergentul Rieff. Acesta era un alsacian cunoscut pentru multele victorii reputeate, mai ales pentru ocuparea unui punct strategic pe care-l stăpîneau germanii. El singur, sub lovituri de obuze și ploae de gloante a intrat într-un tranșeu inamic omorînd cu baioneta 21 de germani, apoi omorînd pe soldatul care minui o mitralieră se servi cu ea tot împotriva germanilor. El a luat parte la 15 campanii în Algeria și în Maroc.

În fața morții.

După lupta de la Marna, în satul dela Plessy-Placy nu mai erau decît ruine. Între aceste ruine zăceau germanii, victimele curselor lor proprii. Era un spectacol înfrîntor. Unii cu capetele sparte, singele le acoperise figura și se închegase apoi, dîndu-le aspecte oribile. Alții aveau sîmîile rupte însă se mai fîneau de cîte o pieliță. Altoră în loc de nas le rămăsese două găuri înfrîntoare.

Acolo veni un regiment de suavi. Aceștia ostentî și emervați primiseră mîla de acei nenorociți și le dădură apă să bea, umora le spălară rana, iar altora mai ușor raniți le ofereau țigări.

Tot asemenea un colonel francez mergea într-o seară escortat numai de un sergent. În drum auzi un gemăt. Se apropie de

locul de unde venea, și zări un căpitan saxon lungit pe spate și cu pînțele găurite de 2 gloante.

În primul moment voi să se retragă și să-și caute de drum, dar saxonul se ruga așa de fierbinte, oricît nu-l lăsa inima să-l părăsească. Trimise după ambulanța de salvare, și-l luă din mîncă în care zăcea.

Î se extrase gloantele, iar colonelul luă parte la această operație. Saxonul îi mulțumi într-o perfectă franceză, în timp ce lacrimi fierbinți îi inundau obrazii. Voi să scrie acasă dar nu fu în stare. Colonelul se oferă și-l scrisse tot ce voi, fiindcă el avea certitudinea că va muri în curînd. Rupsse apoi, cu mari sforțări, un epolet și-l oferă colonelului ca amintire, apoi incluse ochii mulțumit.

În fața morții, cei mai strașnici inamici, își uită dușmăniile și-și aduc aminte că-s oameni, unul ca și celalt, dar pe cari îi roade în suflet dorinți deosebite.

Într-o localitate de la Marna se văzu de cîteva timp un individ care mergea cu undița de pește, pe malul apei, dar care părea mai mult ocupat să-și ascundă mișcările decît să așeze pluta.

Fu urmărit, și cînd se crezu singur scoase din rîu, cu ajutorul unui cărlig, o sîrmă telefonică, care-l punea în legătură cu inamicii.

Acest fir fusese aruncat în apă de către Germani, în momentul ocupării localității.

Mărimie!

Germanii întotdeauna s'au arătat binevoitori față de ai lor: față de alții au fost însă cât se poate de brutali. Un exemplu ne-ar putea lămuri mai bine, deși s'au dat atâtea și-atâtea înainte. Un soldat, sau ofițer german s'ar simți că se poate de fericit să-i trimită micii lui Gretchen o păpușă, singura ce mai rămăsese, și pe care o smulsese din mînuța unei fetițe care plîngea, fiindcă ar fi, dacă ar putea pune în pachetul ei-l trimite acasă și câteva înie, sau brățări smulse din o mînuță mică de femeie, ce o țîiase mai înainte. Fîndcă posesoarea ei nu voia să le dea de bună voie. Un comandant german, care intrase într'un oraș din Belgia, a voit să facă un gest mărlimos ca să fie apoi laudat de toate femeile, ce ar auzi de el, poruncind să dea drumul tuturor păsărilor ce se aflau în grădina unei expoziții. „Dece să stea sîrmanek iobis”, cînd ele n'au nici o viață, ar fi exclamat milosul comandant. Dar oare s'u gîndit ce vor mînea în libertatea lor, canarii, și toate acele păsărele delicate cari au nevoie de îngrijire, pe un cîmp înghetat și acoperit de zăpadă?

Desigur că nu. Singurele păsări cari vor fi fericeite vor fi corbii! Vor avea destulă mîncare!

Văpsea de păr RAPID

GARANTAT ABSOLUT REVITALIZANTOARE

văpsește imediat părul cărunțit sau albit, în negru brun, castaniu sau blond, într'un mod atât de perfect și de natural în că nu se cunoaște de loc că părul este văpsit. Întrebunțarea este simplă și mai ușoară ca la orice altă văpsea de păr. Lei 2.50 la drogerii și farmacii.

— Lasă, că mi-am făcut eu planul. Știu pe unde să mă duc. Și plecă într-o fugă, înapoi.

Se întoarse în satul prin care trecuse cu o oră mai înainte și unde văzuse într-o circiumă niste ulani, care chefulau fără grijă.

Se furișă în jurul circiumei, ajunsese lângă o ușa ce era deschisă, intră în odaie, scoase din buzunar o mică bombă cu fitil ce o găsi la tatăl său, o așeză în mijlocul odăiei și-i dete foc fitilului. Apoi eși cît putu mai repede. Abia ajunsese în mijlocul drumului, și circiuma zbură în aer, împreună cu toți acei ce chefulau înăuntru. Sărînd o strădrilă îl lovi în cap și la umărul drept. Reuși să plece plin de sînge, pe drumul pe unde venise. Merse o bucată bunișoară, dar nu mai putu. Singele curgea în șiroae calde de pe frunte, mîna n'o mai simțea. Căzu pe marginea șoselei, cu gîndul că va muri, dar cu mulțumirea că s'a răzbumat.

Ordonanța însă văzînd că copilul nu se mai întoarse începu să se îngrijască mai ales că știa că nici odată nu părăsise casa singur. Ceru voe comandantului, povestindu-i cazul. Acesta îi dădu drumul și încă citorva soldați. Înarmați, cu făclii plecară către locul unde fugise Pierre. Înaintea lor mergea Barok, cîinele favorit al căpitanului Durand, chelălînd și mirosînd pe jos. Într'un timp Barok începu să latre puternic și să chelălîiască oprindu-se la marginea drumului. Soldații îl chemară după ei, dar el nu se mișcă de acolo. Crezînd că a dat cumva de vreo pradă îl lăsară în voia lui și continuară drumul. Ajunseră în satul cu pricina. Aci zarvă mare, fiecare își dădea cu părerea, cam cine ar fi putut arunca circiuma în aer. Unii spuneau că ar fi văzut un znav venînd pe furis, alții jurau că au văzut un infanterist cum s'a urcat în podul circiumii și apoi a sărit prin dos, dar nici unul nu văzuse pe micul erou.

Plecară desnădăjduiți. Începu-se să se lumineze, apoi razele soarelui străpunse cîteva nori ce îl se pîncau în cale și lumină cîmpia cu o lumină de aur.

Soldații mergeau tăcuți, Jean suspină „Sărmana cucoana ce va face ea acum singură, pierzînd și pe micul Pierre. Bietal băiat, ce suflet mare, cît de mult și-a iubit tatăl! Cine știe unde o fi acum!”

Ajunseră pe șosea în dreptul unde rămăsese Barok. Era tot acolo, dar, nu mai lătra, ședea culcat, pîrînd că apără ceva. Se apropiară curioși. Un strigăt de bucurie eși din pieptul lui Jean:

— Domnul Pierre, iubitul meu domnișor. E rănit și Barok sărmanul îl păzește. Cîinele se sculă încet cași cum îi era teamă să nu-și deștepte stăpînul, îi linse încă odată rana de pe frunte, și se depărță cu o privire care ar fi părut că zice:

— Iată-l, luați-l. L'am păzit și l'am îngrijit, acum e rîndul vostru.

Jean luă copilul în brațe și-l luse la spitalul militar. Îi se dădu îngrijirile necesare, și-și veni în fire.

Barok întins la picioarele patului moțâta mulțumit.

A apărut EDITIA II-a DIN

ALMANACHUL

Ziarului „UNIVERSUL”

care cuprinde în afară de o foarte bogată materie literară, științifică, ilustrațiuni și TOATE LEGILE EXCEPTIONALE, VOTATE DE PARLAMENT ÎN VEDEREA MOBILIZĂRII 35 bani

CREMA FLORA PUDRA SĂPUN

PREPARATE DE

AL. ITEANU Farmacist, Furnizor al Curții
Regale Române

Sunt neîntrecute pentru înfrumusețarea obrazului
aceasta o dovedește cu prisosință succesul mereu crescând al acestor pre-
parate, cu toate că pe zi ce trece se ivesc noi articole similare.

Onor. Public e rugat a refuza ca neîntrebabil dacă aceste preparate
s'ar da în cantități mai mici, sau altfel decât în ambalajul original ar-
tătat aici. Crema „FLORA” se vinde cu Lei 1.50; Pudra „FLORA” cu
50 b., 1 leu și 2 lei și Săpunul „FLORA” cu Lei 1.25.

Orice cremă care se vinde sub denumirea de „FLORA” în cutii ro-
tunde de lemn sau în cutii și borcane de porcelan, cari nu sunt la fel ca
cele arătate aici și pe un preț mai mic de Lei 1.50 nu este adevărata
cremă „FLORA”, ci o imitație.

Capitogen ^{apa de} _{păr} **FLORA**
și
Pomadă de păr

pentru îngrijirea rațională a părului,

Capitogen FLORA Sticla mare Lei 3.25,
mica Lei 2.50. Pomada FLORA, borca-
nul mare Lei 2.50; mic 1.75

Pastă de dinți **BUCOL**
și
Apă de gură

Întrețin gura și dinții în cea mai perfectă
stare.

Pasta BUCOL Lei 1.25 — Apa de gură
BUCOL Lei 1.50

Săpun de Lapte de Crin
și
Lapte de Crin
FLORA

întrăgezeoc pielea, înlătură petele și
coșii de pe obraz, netezește voalul și
măinile. Laptele de crin FLORA se
recomandă în special persoanelor o-
bișnuite a întrebuința cosmetice li-
chide. Prețuri: Lapte de crin Lei 2.—
Săpun Lei 1.25

La nemulțumire se restituie costul pentru ori-care din aceste preparate. De
vanzare la droguerii, farmaci și galanterii

Se caută depozitari în toate comunele rurale din țară pentru vânzarea preparatelor „FLORA”
în condițiuni foarte avantajoase: A se adresa depozitului general, L. LINDENBERG.

București, Strada Stelea No. 23